

Netebekken

Wateruitvoeringsprogramma

Bekkenbestuur 28 mei 2024

Samen werken aan water

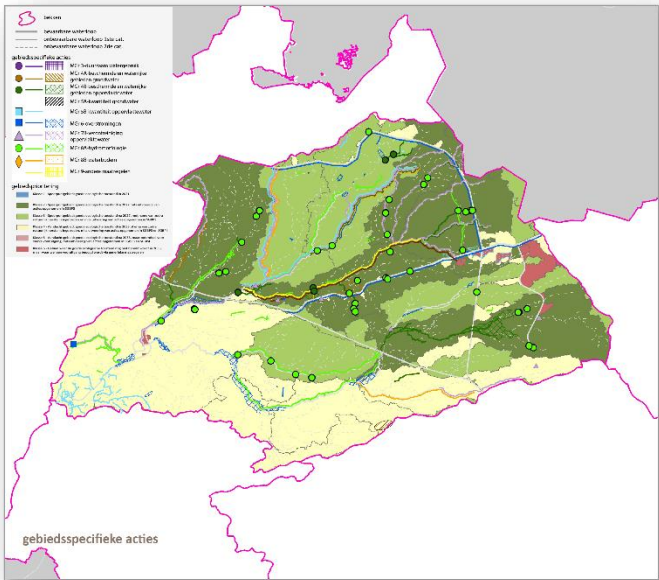
Integraal Waterbeleid
Netebekken

Met het **wateruitvoeringsprogramma** voor het **Netebekken** leggen de partners binnen het bekken de **prioritering incl. timing** vast voor de **uitvoering** van de **gebiedsspecifieke acties** die nodig zijn om in het bekken de waterkwaliteit en ecologie te verbeteren, de structuur van de waterlopen te herstellen, de overstromings- en droogteproblematiek aan te pakken en de waterbeleving te verhogen.

De uitvoering van het [actieprogramma van het bekken specifieke deel Netebekken van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027](#) vormt de basis van het uitvoeringsprogramma aangevuld met andere acties en projecten die bijdragen aan de te halen toestand.

Naast de gebiedsspecifieke acties is het belangrijk dat ook de [generieke acties \(Vlaams deel 2022-2027\)](#) uit de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 uitvoering krijgen. Zij leveren immers een belangrijke bijdrage aan het halen van de doelstellingen.

Figuur 1: [locatie gebiedsspecifieke acties opgenomen in het bekken specifieke deel Netebekken van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027](#)

Per gebied in het bekken hebben de partners samen de te halen **doelstellingen** uitgeschreven alsook het **engagement** dat ze aangaan om bij te dragen aan het halen van die doelstellingen. Bij de verschillende initiatieven (acties/projecten) is een stand van zaken en planning opgenomen. Indien van toepassing zijn ook de knelpunten/drempels weergegeven die de realisatie van de actie of het project bemoeilijken of in de weg staan.

Tot slot worden een aantal algemene pijnpunten aangekaart die de snelle uitvoering van de noodzakelijke acties verhinderen of vertragen.

Kleine Nete I, II en Wamp	3
De Aa.....	8
Molenbeek-Bollaak	12
Grote Nete I	15
Molse Nete.....	18
Wimp.....	20
Grote Laak.....	22
Middengebied Grote Nete	24
Getijdenetes.....	26
Algemene knelpunten	28

Kleine Nete I, II en Wamp

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

Kleine Nete I, II en Wamp zijn een speerpuntgebied klasse 2. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2027. I.k.v. Natura 2000 gebieden zijn voor Kleine Nete I, Kleine Nete II, Wamp en hun (boven-)zijlopen [specifieke doelstellingen](#) voor waterkwaliteit, structuurkwaliteit, natuurlijke waterhuishouding, natuurlijke sedimentbalans en vrije vismigratie gesteld. Bovendien zijn er specifieke doelen in het kader van het Vlaams soortbeschermingsprogramma voor de grote modderkruiper, waarbij een aantal acties zich situeren in het focusgebied van Arendonk.

Voor Kleine Nete I en Wamp wordt aan de reductiedoelstellingen voor stikstof en fosfor van de sector huishoudens voldaan door uitvoering van opgedragen rioleringsprojecten. Er wordt over gewaakt dat de huidige over het algemeen goede waterkwaliteit niet verslechtert (door occasionele/diffuse verontreiniging, lozingen, overstorten,...). De focus is verschoven naar het realiseren van habitatverbetering voor planten en dieren in en naast de waterloop. De resterende vismigratieknelpunten op de zijwaterlopen en bovenlopen zijn weggewerkt.

Ook de structuurkwaliteit van Kleine Nete II is verbeterd dankzij uitvoering van de acties van het integraal rivierherstelproject (zie verder).

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is laag. De meeste overstromingen situeren zich in natuur- of landbouwgebied.

watertekort

Een vergelijking van de van nature overstroombare gebieden (NOG) met de fluviale en pluviale overstromingskaarten maakt duidelijk dat waterbergingscapaciteit in de bovenlopen van de Kleine Nete veel minder aangesproken wordt dan vroeger. Via de uitrol van de hemelwater- en droogteplannen zetten gemeenten in op buffering en infiltratie en is de natuurlijke sponswerking deels hersteld.

De verbetering van de structuur- en habitatkwaliteit in en rond de Zwarte, Desselse en Kleine Nete draagt naast de goede ecologische toestand in de waterloop ook bij aan de realisatie van minstens 150 ha natte natuur in habitatrichtlijngebied.

Dankzij de hermeandering van de Kleine Nete in de regio Herentals/Olen is de verdroging van het natuurgebied Olens Broek deels geremedieerd, en in het natuurreservaat van de Zegge is de verdroging een halt toegevoerd.

Om langdurige droogteperiodes op te vangen is de beschikbaarheid en de gebruiksmogelijkheid (drinkwater, proceswater, water voor landbouw, ...) van het water in de ontginningsplassen te Dessel en Mol (Kempense merengebied) onderzocht. Indien haalbaar bevonden zal in tijden van overschot, water gebufferd worden dat in tijden van droogte vertraagd afgegeven wordt.

waterbeleving

De Kleine Nete tussen Retie en Grobbendonk is voorzien op kano- en kajakvaart. Op verschillende locaties zijn er instapplaatsen. Bij het recreatief medegebruik wordt er rekening gehouden met het beheer van de waterloop en de ecologische waarden, EU-doelstellingen voor de waterloop en het omliggende valleigebied. Zo is er bv. een vaarverbod bij te lage waterstanden (< 50 cm). Alle afspraken uit de conventant '[kano-en kajakvaart op de Kleine Nete](#)' worden gerespecteerd.

Het wandelnetwerk in de vallei van de Nete is verder versterkt, o.a. via de aanleg van voetgangersbruggen en andere initiatieven zoals de Kleine Netemomentjes (zie verder).

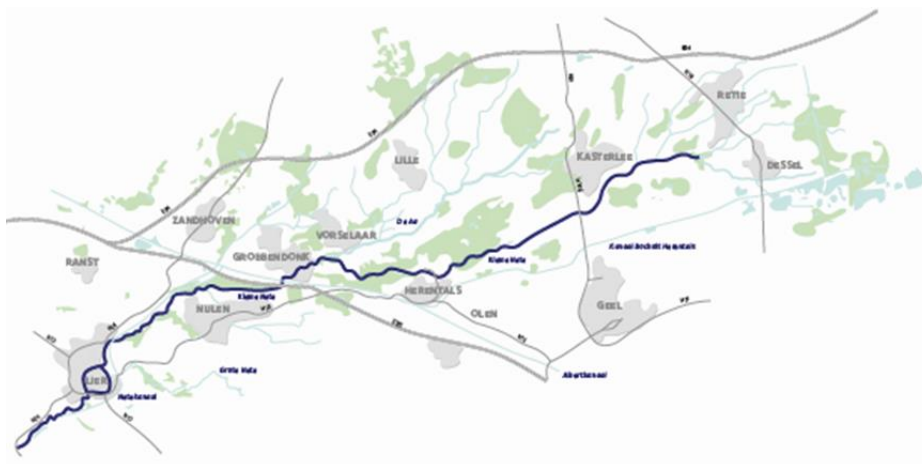

Meer info: bekkenspecifiek deel Netebekken

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Het bekkensecretariaat zet het integraal project Kleine Nete I en Wamp, dat eind 2016 werd opgestart, verder. Het afstroomgebied Kleine Nete II valt onder de coördinatieopdracht van gouverneur Cathy Berx. Dit overleg loopt al sinds 2012 via de [Opvolgingscommissie Kleine Nete](#).

Dit zijn overlegplatformen om o.a. het halen van de goede ecologische toestand voor het afstroomgebied van de Kleine Nete en Wamp te versnellen en te ondersteunen, de Blue Deal (vlaggenschipproject Kleine Nete), en het strategisch project 'Méér veerkracht in de vallei van de Kleine Nete' op te volgen. Dit gebeurt via het opvolgen van de toestand en de lopende acties, het afstemmen van acties, het zoeken naar consensus en draagvlak, het detecteren en bespreken van knelpunten, enz.

 Meer info: [bekkenwebsite Netebekken](#) en [bekkenspecifiek deel Netebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

Focus op de Bovennetes

Het strategisch project 'Meer veerkracht in de vallei van de Kleine Nete', gestart op 1 mei 2021, is eind april 2024 afgelopen. Het Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete coördineerde het project. Eén van de focusgebieden binnen dit project is 'de Bovennetes' waar o.a. gewerkt wordt rond het oeverzoneproject Zwarte & Desselse Nete en rond natuurherstel in de vallei van de Kleine Nete door het creëren van een natte natuurkern van 150 ha, handhaving van illegale weekendverblijven, en structuurherstel en hermeandering van trajecten van de Kleine Nete en Desselse Nete. VMM, ANB, provincie Antwerpen DIW, dep. Omgeving en Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete blijven hier gecoördineerd samenwerken.

Voor het structuurherstel en de optimalisatie van habitat van de Desselse en Zwarte Nete in functie van de instandhoudingsdoelstellingen ([4B E 0341](#)) maakte de VLM in opdracht van de provincie Antwerpen DIW in 2022 een landbouweffectenrapport op. Dit LER werd in maart 2023 toegelicht aan lokale betrokkenen. DIW werkt in 2024 verder aan een visie voor het gebied. De focus ligt daarbij op een systeemgerichte aanpak. De kenmerken van de vallei en de invloeden van het omliggende landschap zijn daarom bepalend bij de verfijning van de visie. De visie zal ook rekening houden met een toekomstig beheer.

Het departement Omgeving startte in 2022 met het handhavingstraject in ruimtelijk kwetsbaar gebied in de vallei van de Kleine Nete op grondgebied Retie/Kasterlee. In een 13-tal dossiers gingen de eigenaars ondertussen in op een verkoop aan Natuurpunt of ANB. In twee dossiers wordt ingezet op spontaan herstel. Verder zijn er nog enkele vergunningstrajecten voor vijvers lopende en werd er voor een beperkt aantal dossiers een aanvraag ingediend voor opname in het vergunningenregister. Begin 2024 werden herhalingen van aanmaningen uitgestuurd.

De voorontwerpen voor structuurherstel en hermeandering van het traject van de Kleine Nete I tussen de monding van de Desselse Nete en de Terlobrug ([4B E 0342](#)), het traject van de Kleine Nete 2de cat tussen de Boeretangsedreef en de monding van de Desselse Nete en het traject van de Desselse Nete vanaf de Geelsebaan tot aan de Kleine Nete ([8A E 0320](#)) worden in 2024 afgerond. Natuurpunt en ANB hebben een aantal percelen in eigendom en zetten in afstemming met het handhavingstraject het aankoopbeleid verder. Zodra er voldoende percelen aangeworven zijn, maken de waterbeheerders een ontwerp op.

De voorbereidingen lopen dus, maar essentieel voor de verdere uitwerking van al deze acties in de bovenlopen van de Kleine Nete, is de opmaak van een ecohydrologische studie - ANB start hiermee in 2024- en de beschikbaarheid van gronden.

Voor de uitbreiding van de zandwinningsgroeve De Pinken te Dessel, is de verlegging van de Voorste Nete uitgevoerd ([6 I 0080](#)).

De Colateur, dwars door het landschap en loodrecht op de natuurlijke stroming (actie [8A J 0004](#))

De Colateur is een kunstmatige waterloop waar van nature erg weinig stroming op zit, destijds aangelegd als doorvoer tussen het kanaal Dessel-Schoten en het kanaal Bocholt-Herentals maar sinds 2021 uitmondend in de Voorste Nete. Ze loopt van noord naar zuid doorheen het landschap. Heel wat natuurlijke waterlopen sifoneren onder de Colateur. Het regionaal Landschap Kleine en Grote Nete maakte i.o.v. de provincie Antwerpen DIW een integrale visie voor de Colateur op. Knelpunten en kansen werden geïnventariseerd en een visie voor natuur en recreatie werd uitgewerkt. Deze werd in september 2023 afgerond, goedgekeurd door de partners en eind 2023 bekendgemaakt aan de bevolking. In 2024 zal o.a. gestart worden met de optimalisatie van het tappunt. Voor meer info zie ook [website van de provincie Antwerpen](#).

Provincie Antwerpen DIW lost de resterende vismigraatieknelpunten op de zijwaterlopen en bovenlopen van de Kleine Nete op

Dankzij de vispassages aan de stuwen van Grobbendonk, Herentals, Kasterlee en Retie kunnen vissen sinds 2012 vrij migreren op de Kleine Nete 1ste categorie. De focus ligt sindsdien op de zij- en bovenlopen.

Voor het laatste knelpunt op de Zwarte Nete (stuw net stroomafwaarts de Begonialaan te Retie) engageert provincie Antwerpen DIW zich om eind 2024 het ontwerp op te starten ([8A E 0319](#)).

De Rode Loop is een rechte waterloop met enkele kleinere stuwtejes en heeft in de zomer regelmatig te kampen met watertekort. De twee resterende vismigraatieknelpunten situeren zich in het natuurgebied Tikkebroeken. Het vooronderzoek om via kleinschalig beekherstel de opstuwing te vervangen, is afgerond. In 2024 wordt het overleg met stroomafwaarts gelegen aangelanden opgestart. De ontwerpfase is voorzien voor 2025 ([8A E 0321](#)).

Voor de sanering van de twee vismigraatieknelpunten op de Wamp is een startnota opgemaakt. De verdere uitwerking is gepland voor 2025 ([8A E 0322](#)).

De aanpak van de twee vismigratieknelpunten op de Kneutersloop ([4B E 0380](#)) loopt in samenwerking met ANB en is in uitvoering. Afronding is gepland vóór 2026. Voor de waterbodemsanering van de Kneutersloop ([8B D 0104](#)) wordt een samenwerkingsovereenkomst opgemaakt tussen Umicore, ANB en Provant DIW. Uitvoering van de sanering is voorzien voor 2026.

➤ Proactieve aanpak restlozingen

Begin 2024 is het startschot gegeven voor de actie [7B B 0018](#). Samen met de betrokken gemeenten, Agentschap Landbouw en Zeevisserij, VMM, provincie Antwerpen DIW, Hooibeekhoeve, Boeren natuur en Boerenbond engageert het bekkensecretariaat zich om een plan van aanpak uit te werken voor de proactieve aanpak van restlozingen uit de sector landbouw in de afstroomgebieden van de Kleine Nete I en Wamp.

➤ Klimaatplassen (actie [5B C 0024](#))

In 2020-2021 werd een studieopdracht uitgevoerd om te kijken of en hoe de beschikbaarheid en gebruiksmogelijkheden van het water in de Kempense Meren verhoogd kon worden. Uit de haalbaarheidsstudie bleek dat de plassen Schans, Rauw en Donk als waterbuffer zouden kunnen dienen in tijden van droogte. Rond het Postels Vaartje zijn er mogelijkheden om water in de bodem te infiltreren.

Voor Plas Donk is er een bouwvergunning voor het plaatsen van een kantelstuw. De installatie is voorzien voor mei 2024. Het overleg met de sectoren landbouw en industrie om water uit de plas te leveren is lopende. Nog uit te klaren vraagstukken zijn o.a. de wijze waarop water aangeleverd kan worden (via een pijpleiding of via waterlopen), de kostprijs en de vergunningen.

Voor Rauw Zuid onderzoek Pidpa in een proefinstallatie of het ruwwater kan opgezuiverd worden tot drinkwater. Tegelijkertijd wordt er onderzocht hoe het water naar het waterproductiecentrum te Mol gebracht zou kunnen worden.

In de regio Postel worden de mogelijkheden van 'Managed Aquifer Recharge (MAR) onderzocht. Hierbij wordt oppervlaktewater (kanaalwater) geïnjecteerd in de bodem waardoor het aan grondwaterkwaliteit moet voldoen. Aanpassingen aan de MAR wetgeving zijn in voorbereiding.

➤ Maatregelen in de Wamp starten aan de bron

In het brongebied van de Wamp is de provincie Antwerpen DIW initiatiefnemer voor beekherstel van de Wamp, in functie van de uitbreiding van beekhabitat en van het leefgebied van grote en kleine modderkruiper ([4B E 0343](#)). De nodige werken kunnen gepland worden zodra de ecohydrologische studie Goorken - Rode Del en Hooypot o.l.v. ANB is afgerond. Dit was voorzien voor 2023 maar heeft vertraging opgelopen. ANB engageert zich om de studie af te ronden in 2024.

Voor het afgraven van het historische huishoudelijk stort t.h.v. de Lokkerse Dammen te Arendonk ([4B D 0229](#)) werd een bodemsaneringsdeskundige aangesteld om een bodemsaneringsproject en een technisch bestek op te maken. De startvergadering vond plaats in februari 2024.

Aanvullend op de projecten rond beekherstel van de Wamp en het afgraven van het historische huishoudelijk stort werd binnen het dienstenbestek Netebekken een voorstudie/voorontwerp opgemaakt voor inrichtingsmaatregelen in de Wamp in het woonuitbreidingsgebied Wampe Bemde. De gemeente Arendonk zal de groenblauwe structuur van de waterloop Wamp versterken en daarbij meer ruimte creëren voor infiltratie en buffering van regenwater.

➤ WATERLANDSCHAP: BOPOTA, BODEM~WATER

Het waterlandschapsproject **BOPOTA** zet lokaal in Arendonk en Oud-Turnhout in op maatregelen die zorgen voor een duurzaam wateraanbod door de infiltratie te verhogen, die de voedselproductie verbeteren en de bodemkwaliteit en de waterkwaliteit verhogen. Het project is gestart in januari 2023 en loopt tot eind 2025. In januari 2023 werd een infomoment georganiseerd, in maart 2023 ging er een sensibiliserende studiedag door. De eerste maatregel werd uitgevoerd op de Kruisberghoeve waar een peilgestuurde drainage werd aangelegd.

Het waterlandschapsproject **Bodem~Water** loopt drie jaar nl. van begin 2023 tot begin 2026. In 2023 werd de aanleg van Hartjesven goedgekeurd op het grondgebied van Grobbendonk en werd al een deel van de vochtige heide aangelegd in het Prinsenspark. Deze acties geven uitvoering aan landschapsherstel en het klimaatbestendiger maken van het landschap.

➡ **Integraal rivierherstel Kleine Nete: de waterloop ondergaat tussen Kasterlee en Grobbendonk een ware gedaanteverandering**

De dijkverplaatsing t.h.v. landbouwgebied de Zegge is grotendeels uitgevoerd. Een aantal kleinere, laatste werken worden uitgevoerd voor zomer 2024. Het laatste werk is de voetgangersbrug over de Centrale Loop die in het najaar van 2024 zal gerealiseerd worden ([8A E 0384](#)).

De heraansluiting van 4 meanders t.h.v. Olens Broek en Langendonk is in 2023 gestart en in het voorjaar van 2024 afgerond. De oorspronkelijke loop werd t.h.v. de nieuwe meanders deels gedempt en wordt enkel ingeschakeld bij hoogwater. Hierdoor vertraagt de waterafvoer, verhoogt het waterbergend vermogen en stijgt het (grond)waterpeil waardoor het natuurgebied kan vernatten en de ecologische potenties versterkt worden ([4B E 0372](#)).

Herstel van het contact tussen de Kleine Nete en zijn vallei ter hoogte van de Olympiadelaan te Herentals ([8A E 0383](#)): het provinciaal RUP wordt vermoedelijk in het najaar van 2024 voorlopig vastgesteld. Dit jaar wordt ook een samenwerkingsovereenkomst opgemaakt tussen de verschillende partners (stad Herentals, VMM,...) om het ontwerp te kunnen starten in 2025.

De voorbereiding van structuurherstel van de Kleine Nete in recreatiegebied via de inrichting van een ecologische waterbergingszone (Bobbajaanland, [8A E 0380](#)) en de heraansluiting van een afgesloten meander (camping Korte Heide, [8A E 0381](#)), wordt in 2024 terug opgenomen door VMM.

Het natuurgebied De Zegge-Mosselgoren heeft sterk te lijden onder verdroging omdat het rondom gelegen landbouwgebied door inklinking van de veengrond lager ligt en bijkomend ontwaterd wordt m.b.v. pompen. Hierdoor zijn de instandhoudingsdoelstellingen niet haalbaar met maatregelen in het natuurgebied zelf. Om de verdroging te kunnen remediëren en zo invulling te kunnen geven aan de Europese natuurdoelen voor dit gebied is een ecohydrologische studie opgemaakt in opdracht van ANB. Deze is afgerond in 2024 ([4A B 0023](#)).

➡ **Het wandelnetwerk in de vallei van de Nete wordt verder versterkt**

Begin 2024 werd een voetgangersverbinding over de Kleine geplaatst waardoor vanuit het Olens Broek een rechtstreekse doorsteek richting Snekensvijver en de Kempense heuvelrug kan gemaakt worden.

Met de steun van Toerisme Vlaanderen zetten Provincie Antwerpen, Toerisme Provincie Antwerpen, Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete, elf gemeenten en vier

ondernemers in 2023 en 2024 hun schouders onder 35 Kleine Netemomentjes, die in de tweede helft van 2024 op het terrein uitgerold worden.

De Aa

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Aa is een speerpuntgebied klasse 3. Het gebied heeft na 2027 enkel nog natuurlijk herstel nodig om de goede ecologische toestand te kunnen bereiken. Sommige waterlooptrajecten van de Aa en van de Bosbeek hebben i.k.v. Natura 2000 gebieden [specifieke doelstellingen](#) voor waterkwaliteit, structuurkwaliteit, natuurlijke waterhuishouding, natuurlijke sedimentbalans en vrije vismigratie.

Tegen 2027 zijn alle opgedragen rioleringsprojecten uitgevoerd, is het oeverzoneproject langs de Aa gerealiseerd en is de structuurkwaliteit verbeterd.

wateroverlast

De meeste overstromingen gebeuren in het landbouw- en natuurgebied. De bedreigde gebouwen liggen vooral in het opwaartse gedeelte in Turnhout en Oud-Turnhout. Afstroomzone Aa I kent hierdoor een hoog overstromingsrisico (getroffen inwoners). In de toekomst wordt verwacht dat de overstromingscontouren verder uitdeinen maar moet er vooral rekening gehouden worden met een toenemende frequentie van overstromingen door klimaatverandering. In het verstedelijkt gebied worden piekdebieten afgevlakt door het hemelwater extra te bufferen en te infiltreren en valleigebieden te vrijwaren van bebouwing. Cfr. het charter van de Aa (zie verder) is tegen 2040 het landgebruik in landbouwgebied maximaal afgestemd op de fysische kenmerken van de waterlopen en hun vallei.

watertekort

Naast heviger onweders, is de uitdaging van de klimaatverandering ook om langere droogteperiodes te remediëren. Dit komt bovenop het feit dat de Aa, maar ook andere waterlopen, in het verleden werd ingericht om zo snel mogelijk water af te voeren. Tegen

2027 zijn de eerste stappen gezet om dankzij actief peilbeheer, omvorming van bestaande drainagesystemen naar peilgestuurde drainage, een natuurlijker traject van de Aa via oeverzones, blauwgroene stepstones o.a. t.h.v. veengebieden, de Aa klimaatrobuuster te maken en kunstmatige ontwatering van de overstromingsgevoelige en natte delen van de vallei weg te werken. Via de uitrol van de hemelwater- en droogteplannen zetten gemeenten in op buffering en infiltratie en op structuurherstel van waterlopen.

waterbeleving

Het toeristisch beleid zorgt ervoor dat bezoekers, bewoners én ondernemers meerwaarde ervaren. Er is ruimte voor laagdynamische recreatie langs en dwars over de valleien. De recreatieve en toeristische infrastructuur versterkt de landschapskwaliteit en past bij de ecologische doelstellingen. Het toeristisch plan ondersteunt de korte keten landbouw.

Meer info: bekkenspecifiek deel Netebekken

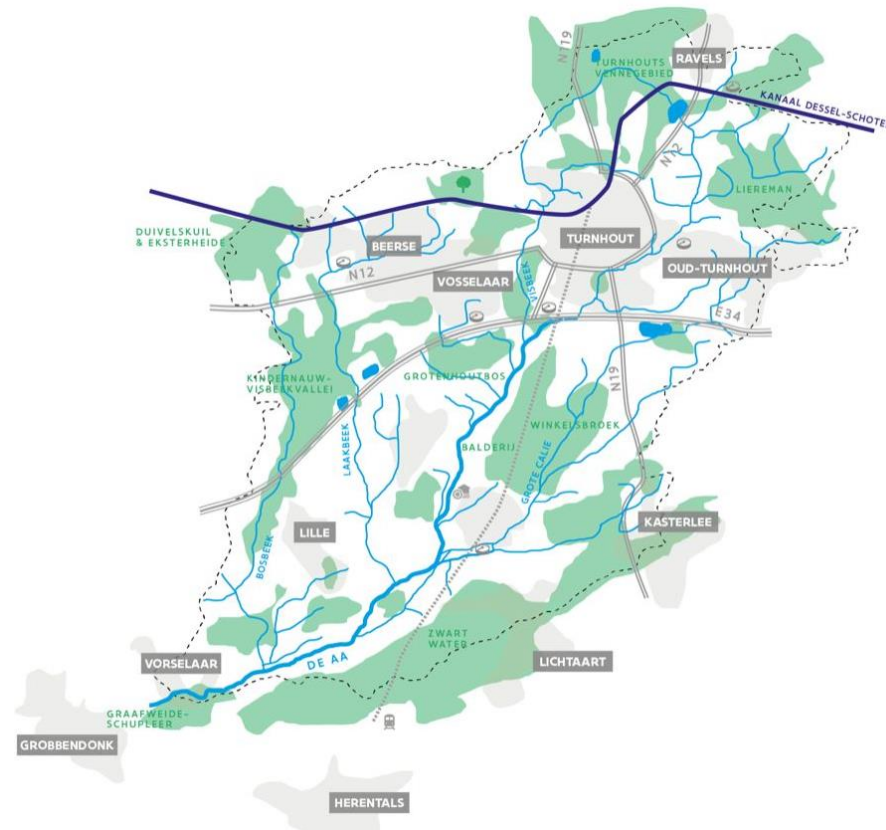
SAMEN WERKEN WE AAN WATER

In 2017 werd het Integraal Project Aa opgestart. Dit integraal project is een overlegplatform om het halen van de goede ecologische toestand voor het afstroomgebied van Aa I & Aa II te versnellen en te ondersteunen. Dit gebeurt via het opvolgen van de toestand en de lopende acties, het afstemmen van acties, het zoeken naar consensus en draagvlak, het detecteren en bespreken van knelpunten, enz.

Specifiek voor de waterlopen Aa I en Aa II bemoeilijkten de sterk verschillende visies en belangen in combinatie met een historisch opgebouwde wantrouwen tussen stakeholders de verdere vooruitgang op het terrein. Sinds september 2021 werd daarom extra ingezet op gebiedsgerichte werking voor deze waterlopen. Dit resulteerde in het [charter Toekomstvisie van de Aa](#) dat op 21 november 2022 door 18 partners werd ondertekend. Hiermee is het engagement gegeven om gezamenlijk een duurzaam watersysteem en klimaatbestendige inrichting van de vallei van de Aa te realiseren tegen 2040.

In 2019 startte de VMM met de werkgroep Beheer Aa. Binnen deze werkgroep, die jaarlijks samenkomt, wordt zeer concreet het beheer van de Aa besproken met lokale landbouwers en de sector natuur.

➡ **Meer info: [bekkenwebsite Netebekken](#) en [bekkenspecifiek deel Netebekken](#)**

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

➤ Van charter naar strategisch project

Het samenwerkingsverband regio in transitie (RIT) diende eind maart 2024 het strategisch project “de Aa, een stroom van kwaliteit in stad en buitengebied” in. Met het charter van de Aa als vertrekpunt bundelen gemeenten en bovenlokale partners de krachten om acties uit het charter, het stroomgebiedbeheerplan en de hemelwater- en droogteplannen gecoördineerd uit te voeren.

➤ In Turnhout wordt volop ingezet op afkoppeling, buffering, infiltratie, ruimte voor water en de verbetering van de waterkwaliteit

Afkoppeling, buffering en infiltratie

Aquafin nv heeft tussen 2014 en 2022 in Turnhout drie grote RWA-assen aangelegd (RWA-as Koningin Astridlaan, Westelijke RWA-as, Oostelijke RWA-as), 2 zijn er nog gepland (Centrale RWA-as en RWA-as Turnhout Zuid). Deze RWA-assen zorgen ervoor dat gescheiden stelsels aangelegd kunnen worden en het **hemelwater** effectief wordt **afgekoppeld** van het gemengde stelsel zodat de **overstortfrequentie** naar de Aa **vermindert**.

Het afgekoppeld hemelwater van de centrale en de oostelijke RWA-assen zal eerst opgevangen worden in bufferbekkens, respectievelijk in het stadspark en aan Broekzijde, vooraleer het naar de Aa stroomt. Na afronding van het laatste studiewerk kan de bouwaanvraag voor de hemelwaterbuffering in Broekzijde in 2024 ingediend worden ([6 F 0325](#)). De realisatie van de hemelwaterbuffering in Stadspark is gepland voor 2026 ([6 F 0324](#)).

Ook de capaciteitsuitbreiding van de RWZI-Turnhout is in voorbereiding bij Aquafin. Het project is opgenomen op het (laatste) Optimalisatieprogramma 2023 en zal samen met de afkoppeling- en bufferprojecten een grote positieve impact hebben op de vermindering van de overstortwerking. De uitvoering van de werken is voorzien vanaf 2027.

Ruimte voor water

Stad Turnhout wenst bij de woonprojecten in Schorvoort de vallei niet te bebouwen en naar alternatieven te zoeken. De stad bekijkt de juridische mogelijkheden om dit hard te maken.

➤ VMM werkt via een verbetering van de structuurkwaliteit van de Aa aan een klimaatrobuuste waterloop

Binnen het SBZ gebied en binnen de perimeter van de ingestelde natuurinrichting 'Graefweide-Schupleer' is VMM in september 2023 gestart met het heraansluiten van de nog in het landschap aanwezige meanders van de Aa en het dempen van de huidige hoofdloop binnen de meanders. De doelstelling is het bevorderen van de goede ecologische toestand door structuurherstel en de realisatie van rivier- en beekhabitats. De inplanting van de meanders is gebaseerd op de historische ligging van de meanders en liggen op eigendom van Natuurpunt ([4B E 0346](#)). De werken worden afgerond in 2024.

De structuurkwaliteit van de Aa is algemeen matig. In het charter 'toekomstvisie van de Aa' werd het engagement aangegaan om actie [8A D 0116](#) (oeverzoneproject langs de Aa), mee vorm te geven. Dit oeverzoneproject staat in functie van een vermindering van de oeverafkalving, een verhoging van de nutriënten- en pesticidebuffering, ecologische structuurverbetering en verhoging van het zelfzuiverend vermogen van de waterloop. De onderbouwing wordt opgemaakt volgens het ruimtelijk afwegingskader oeverzones dat binnen de CIW werd uitgewerkt. VMM engageert zich om in 2024 de resultaten van deze oefening op het integraal project van de Aa voor te stellen. Het ontwerp wordt binnen het Landinrichtingproject voor het waterlandschapsproject Beek.Boer.Bodem opgenomen, dat in 2024 wordt opgemaakt.

➤ Waterkwaliteit van de Aa onder de loep

Algemeen wordt de waterkwaliteit in de Aa sterk beïnvloed door de RWZI's van Lichtaart, Turnhout en Oud-Turnhout, door de nog niet aangesloten huishoudens en door de landbouwsector. Ook overstortwerking heeft een belangrijke impact op de waterkwaliteit. Om de impact in kaart te brengen wordt sinds juni 2021 op vijf plaatsen in (Oud-)Turnhout en sinds januari 2022 op vier plaatsen in landbouw- en natuurgebied de opgeloste zuurstof, temperatuur, pH en geleidbaarheid continu opgevolgd via multiparametersondes. De resultaten zijn raadpleegbaar op de website www.waterinfo.be. Bijkomend werd er in 2023 een uitgebreide projectmatige monitoring uitgevoerd voor fysico-chemie, pesticiden, biologie en waterbodem. In het kader van het natuurinrichtingsplan Graafweide-Schupleer worden drie extra punten in zijwaterlopen

van de Aa bemonsterd (fysico-chemische parameters). Op twee extra locaties op de Aa zullen macrofyten bepaald worden. Alle informatie gebundeld vormt dit een insteek voor de noodzakelijke acties en maatregelen om de waterkwaliteit van de Aa verder te verbeteren.

Een goede waterkwaliteit is een belangrijke voorwaarde voor de ecologische doelstellingen van het NIP Graafweide-Schupleer. De kwaliteit van het oppervlaktewater en de waterbodem van de Schupleerloop is niet goed. Oorzaak is de overstort in het stroomopwaarts traject van de waterloop. Aan de Dijkbaan te Vorselaar stort bij overbelasting van het rioleringsstelsel huishoudelijk afvalwater in de Aa. De sanering van de overstorten op de Schupleerloop en de Aa Dijkbaan is in uitvoering. De sanering van het overstort Vogelzang te Herentals zal geïntegreerd worden in het project “RWA Herentals Station” waarvoor in 2024 een bouwvergunning zal aangevraagd worden. De uitvoering is voorzien voor 2026-2030 ([7B J 0063](#)).

➡ Liereman

Om de vernatting van het Landschap De Liereman te kunnen realiseren, moet het nutriëntenrijk water van het hoger gelegen landbouwgebied omgeleid worden. Dit zal gebeuren via een omleidingsgracht die zal uitmonden in de Rode Loop. Van half april tot half mei 2024 loopt hiervoor het openbaar onderzoek van het projectuitvoeringsplan (PUP1) hydrologische isolatie. Het openbaar onderzoek i.k.v. de omgevingsvergunningsaanvraag voor het venherstel van Rode Goor is in behandeling ([4B B 0290](#)). Afstemming met het [proces dat loopt in het Turnhouts Vennengebied](#) blijft verzekerd.

Ook in afstemming met de natuurinrichting Liereman engageert Provincie Antwerpen DIW zich om stroomopwaarts Turnhout en Oud-Turnhout een overstromingsgebied aan te leggen zodat piekdebieten afgevlakt worden. In 2023 is het archeologisch onderzoek gestart. De vergunningsaanvraag wordt in 2024 ingediend. De opmaak van het bestek en de aanbesteding is voorzien voor 2025. Uitvoering van de werken kan dan voor eind 2027 afgerond worden. Het project zal via de subsidieoproep Levend water gesubsidieerd worden ([6 F 0326](#)).

➡ Turnhouts Vennengebied

Binnen het maatwerkgebied Turnhouts Vennengebied wordt het ecohydrologisch herstel vooropgesteld. In aanloop naar het Ontwikkelplan Turnhouts Vennengebied loopt momenteel een ecohydrologische studie o.l.v. het INBO. Deze studie zal voorstellen doen met betrekking tot de gewenste en noodzakelijke grondwaterpeilen voor de vennen, de af te bakenen inzigggebieden en andere randvoorwaarden. Daarnaast zijn er nog

uitdagingen naar een duurzame waterbevoorrading voor de omringende landbouwgebieden en zijn er nog waterkwaliteitsknelpunten. Al deze knelpunten zullen in een werkgroep Waterkwaliteit en -bevoorrading integraal aangepakt worden, en de te nemen maatregelen zullen opgenomen worden in het Ontwikkelplan o.l.v. de intendant PAS Turnhouts Vennengebied.

➡ Visbeekvallei en Grote Caliebeek

Departement Omgeving startte in 2023 met het handhavingstraject in ruimtelijk kwetsbaar gebied in de Visbeekvallei op het grondgebied Lille. In de vallei van de Grote Caliebeek is dit traject reeds lopende sinds eind 2019 en zijn alle dossiers afgerond of in juridische procedure ([6 B 0012](#)).

De bodemsaneringswerken van de Grote Caliebeek t.h.v. Winkelsbroek en opwaarts worden aangevat in juni 2024 en zullen vermoedelijk afgerond worden tegen eind 2024 ([8B D 0099](#)). Voor het definitief ontwerp van de sanering van het vismigratieknelpunten op de Grote Caliebeek worden in 2024 verschillende scenario's met de betrokken partners besproken ([8A E 0341](#)).

➡ Vrije Rullenloop

(actie [8A E 0343](#))

Het terug open leggen en herwaarderen van de Rullenloop te Kasterlee biedt een belangrijke meerwaarde voor het herstel van deze waterloop. Een eerste traject wordt reeds in 2024 aangepakt. Voor een tweede traject is het ontwerp in opmaak en is de uitvoering gepland in 2025.

➡ Water-Land-Schap: Beek.Boer.Bodem

Binnen {beek.boer.bodem} is het demoproject WATER afgerond en het demoproject BODEM lopende. In deze demoprojecten werd gewerkt rond stuwtes, het inwerken van houtsnippers in de bodem, klimaatrobuste teelten, natuurvriendelijke oevers, ...etc.

Het demoproject 'beheerovereenkomst op maat voor waterwingebied Poederlee en Gierle' is ingediend en wacht op goedkeuring van de minister van Omgeving. In 2024 zal een nieuw demomaatregelenproject ingediend worden en wordt het LIP (landinrichtingsproject) verder uitgewerkt rond volgende projectvoorstellen: klimaatrobuste Bosbeekvallei, natuurvriendelijke oeverzones van de Aa, versterken wandelnetwerk met missing links gekoppeld aan klimaatrobuste maatregelen en de hemelwaterbuffering te Veeldijk.

Molenbeek-Bollaak

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Molenbeek-Bollaak is een speerpuntgebied klasse 2. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2027. I.k.v. Natura 2000 gebieden zijn voor Molenbeek-Bollaak en (boven-)zijlopen [specifieke doelstellingen](#) voor waterkwaliteit, structuurkwaliteit, natuurlijke waterhuishouding, natuurlijke sedimentbalans en vrije vismigratie geformuleerd.

wateroverlast

In 2027 wordt de vallei van de Bollaak (afwaarts het Albertkanaal) maximaal aangesproken. Het gebied heeft potentie om maar liefst 500.000 m³ extra water te bergen.

watertekort

Venige moerassen en uitgestrekte broekbossen maken deel uit van de doelstelling om meer ruimte voor natuur te creëren. De sponswerking van dit soort natte natuur is belangrijk in de strijd tegen droogte en watertekort.

waterbeleving

Het gebied ten zuiden van het Albertkanaal is vandaag al een hotspot voor recreatie. We streven naar recreatie op maat van de omgeving. Recreanten worden ontvangen in de toekomstige onthaalpoorten aan de Emblem-brug en Molternetebrug. Inwoners kunnen genieten van prachtige natuur in hun onmiddellijke omgeving.

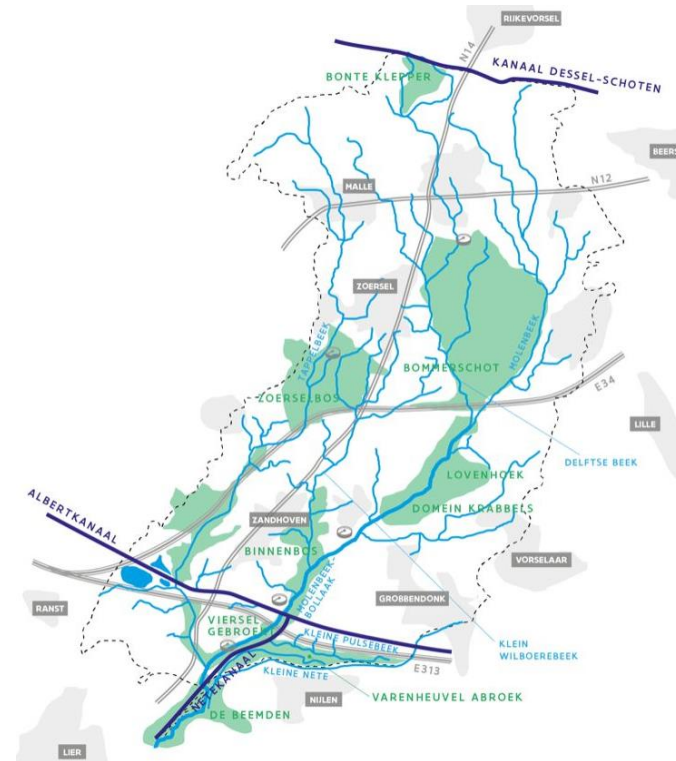

Meer info: [bekkenspecifiek deel Netebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Het integraal project Molenbeek-Bollaak, opgestart in 2016, is een overlegplatform om het halen van de goede ecologische toestand voor het afstroomgebied van de Molenbeek-Bollaak te versnellen en te ondersteunen. Dit gebeurt via het opvolgen van de toestand en de lopende acties, het afstemmen van acties, het zoeken naar consensus en draagvlak, het detecteren en bespreken van knelpunten, enz. Meer info: [bekkenwebsite Netebekken](#) en [bekkenspecifiek deel Netebekken](#).

De zone afwaarts het Albertkanaal wordt eveneens opgevolgd binnen de coördinatie-opdracht voor de Kleine Nete van gouverneur Cathy Berx.

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

Implementatie van een uitdoofscenario voor zonevreemde weekendverblijven langs de Molenbeek-Bollaak afwaarts het Viersels Gebroekt

(actie [6 B 0011](#))

Het departement Omgeving is enkele jaren geleden gestart met een handhavingstraject in het ruimtelijk kwetsbare gebied van de vallei van de Bollaak/Kleine Nete/Netekanaal. Van de ongeveer 120 dossiers is momenteel ruwweg de helft opgelost: enkele constructies werden vergund geacht, een aantal eigenaars herstelde de inbreuken (of zijn er mee bezig), maar in de meeste gevallen gaven de eigenaars er de voorkeur aan om te verkopen. Natuurpunt kon op deze manier de voorbije jaren meer dan 60 percelen verwerven en omvormen tot waardevolle valleinatuur.

Voor een 20-tal dossiers zal de afdeling Handhaving in 2024 vermoedelijk genooddaakt zijn om verdere stappen te ondernemen (verslag van vaststelling, proces-verbaal, administratieve geldboetes, ...).

Voor de zonevreemde visvijvers is een traject gestart om ze, samen met enkele visclubs in Sigmagebied, op termijn te herlokaliseren naar een centraal hengelsportcentrum aan de Heirbeemdenweg in Nijlen (zie ook onder Getijdenetes). Om de verwerving mogelijk te maken zal in 2024 een onteigeningsprocedure voor algemeen nut opgestart worden.

Structuurherstel Bollaak ten noorden van het Netekanaal

(actie [4B E 0347](#))

In 2023 zijn de werken in functie van de ontwikkeling van de site Van Camp (Oostmalsesteenweg, Ranst) opgestart. Eén van de opgelegde voorwaarden was het aanleggen van een meander op de Bollaak. Deze is ondertussen gerealiseerd, en wordt in 2024 verder afgewerkt.

Net opwaarts van de site van Camp wordt de rechteroever van de Bollaak en een deel van achterliggend perceel afgegraven ter compensatie van het verloren gegane buffervolume bij de aanleg van de nieuwe Molternetebrug. Deze werken zijn gepland in het najaar van 2024. Wat de brug zelf betreft zullen de werken starten in het late najaar van 2024 of vroeg voorjaar 2025.

VMM hermeandert de Molenbeek-Bollaak tussen de Molternetebrug en de monding in de Kleine Nete (SBZ Zomerklokje-Steenbeemden)

(actie [4B E 0347](#))

Tijdens de Week van het Water, op 26 maart, vond de officiële opening van de eerste twee fasen van de hermeandering plaats. In de loop van 2024 onderzoekt VMM de haalbaarheid van een 3de fase verder (beschikbaarheid gronden, ...).

Foto: Nieuwe meander Bollaak tussen de Bollaak (links) en de Kleine Nete (rechts) afwaarts Emblem-brug

Vlaggenschipproject Kleine Nete – de Grote Opkuis

(actie [9 B 0043](#))

Deze actie betreft de ontharding van een groot aantal percelen in de valleien van Molenbeek-Bollaak, Aa en Kleine Nete. Voor het afstroomgebied van de Molenbeek-Bollaak worden een 50-tal percelen rond Rommelzwaam (Zandhoven/Vorselaar) onthard. Deze zone maakt deel uit van de 2de fase van het project (omgevingsvergunningsaanvraag in behandeling). Geplande aanvangsdatum is 1 augustus 2024.

BLUE
DEAL

Provincie Antwerpen DIW hermeandert de Delfte Beek

(actie [4B E 0348](#))

De provincie Antwerpen heeft de oude meandering van de Delfte Beek net opwaarts de E34 grotendeels hersteld. De nieuwe waterloop kreeg een iets hoger bodempeil en een smallere bedding. Ook de bestaande bedding werd ondieper gemaakt. Dat stuk zorgt voor opvang bij piekdebieten zodat het hogere peil in de meandering geen risico geeft voor overstromingen. Door de ingreep zal het grondwaterpeil in de nabije omgeving mee verhogen. Zo wordt nieuw leven geblazen in de natte broekbossen. Die vormen een belangrijk wapen in de strijd tegen de klimaatverandering. Voor meer info zie [website provincie Antwerpen](#).

Grote Nete I

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Grote Nete I is een speerpuntgebied klasse 2. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2027. I.k.v. Natura 2000 gebieden zijn voor Grote Nete I, boven- en zijlopen [specifieke doelstellingen](#) voor waterkwaliteit, structuurkwaliteit, natuurlijke waterhuishouding, natuurlijke sedimentbalans en vrije vismigratie geformuleerd.

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is laag. Er zijn geen specifieke doelen geformuleerd op het vlak van wateroverlast.

watertekort

Tegen 2027 wordt zoveel mogelijk vermeden dat te diepe grachten grondwater gaan draineren en te vroeg kwel afvangen (o.a. in landbouwgebied). Vernatting door minder diepe grachten is noodzakelijk, voornamelijk langsheen de Kleine Hoofdgracht.

waterbeleving

Tegen 2027 zal de zone rond de watermolen in Oosterlo opgewaardeerd zijn, met een watervoerende Molenlaak, via een wandelnetwerk aansluitend op het Zammelsbroek dat heringericht zal zijn in het kader van Sigma Grote Nete. Ook hier wordt aandacht besteed aan de beleving van het gebied.

Het bezoekerscentrum Grote Netewoud in Meerhout is al lang de uitvalsbasis voor de verkenning van het gelijknamige gebied en biedt al heel wat keuze op het vlak van waterbeleving (interactieve tentoonstelling, Totterpad, speelnatuur,...).

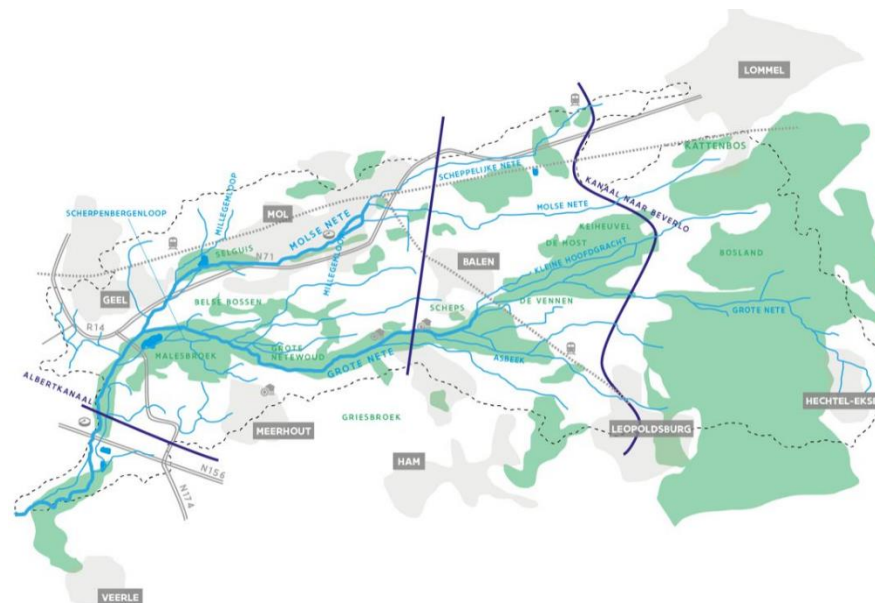
Het strategische project Grote Net[e]werk zal, mits goedgekeurd, de uitbouw en ontwikkeling van de belevingswaarde verder ondersteunen.

Meer info: [bekkenspecifiek deel Netebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Het integraal project Grote Nete I en Molse Nete werd in 2015 opgestart. Dit integraal project is een overlegplatform om het halen van de goede ecologische toestand voor het afstromingsgebied van de Grote Nete I en Molse Nete te versnellen en te ondersteunen. Dit gebeurt via het opvolgen van de toestand en de lopende acties, het afstemmen van acties, het zoeken naar consensus en draagvlak, het detecteren en bespreken van knelpunten, enz. Meer info: [bekkenwebsite Netebekken](#) en [bekkenspecifiek deel Netebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

➔ De VMM verbetert de structuur van de Grote Nete tussen Balen en Oosterlo (actie [4B E 0361](#))

In 2024 wordt verder ingezet op de verwerving van voldoende gronden om het structuurherstel mogelijk te maken.

Voor de zone tussen Oosterlo en de E313 is het voorontwerp opgemaakt.

Voor het deel van de Grote Nete tussen de watermolen van Meerhout en de samenvloeiing met de Molse Nete is een voorstudie gemaakt. Verder ontwerp en realisatie is afhankelijk van de aankoopopportunities in de komende jaren.

➔ Terug watervoerend maken van de Molenlaak, een oude zijarm van de Grote Nete te Geel-Oosterlo en Geel-Zammel (actie [8A E 0371](#))

Voorjaar 2024 wordt het voorontwerp opgeleverd in het kader van het dienstenbestek Nete (VMM). Ondertussen is er ook een principeakkoord met de eigenaar van een perceel grenzend aan de open te leggen Molenlaak (net opwaarts de Eindhoutseweg), waardoor dit terrein mee ingeschakeld zal kunnen worden in het definitieve ontwerp waarvan de opmaak begin 2025 zal starten.

Voor het deel op privéterrein (watermolensite) is een vergunning afgeleverd waarin de openlegging van de Molenlaak mee is opgenomen. Deze werken starten vermoedelijk in 2024.

➔ Evaluatie vispassage Malesbroek: sterk pleidooi voor verder structuurherstel

In 2022 en 2023 werd de werking van de nieuwe vispassage/meander rond de stuw van het Malesbroek geëvalueerd. Onderzoekers van PCM Oost-Vlaanderen gingen in opdracht van ANB na welke soorten de vispassage gebruiken. Klassieke vangstmethodes zoals fuik- en elektrovisserij werden aangevuld met camera-monitoring zodat de volledige migratiecyclus in beeld kwam. Het beeldmateriaal werden geanalyseerd met behulp van artificiële intelligentie. Het onderzoek leverde twee belangrijke conclusies op.

Ten eerste bleek dat alle soorten die in deze omgeving in de Grote Nete voorkomen, gebruik maken van de vispassage. Er werd zelfs een rivierprik waargenomen, op weg vanuit het Schelde-estuarium naar de bovenloop van de Grote Nete. Ten tweede werd

duidelijk dat de vispassage, een natuurlijk ingerichte meander van $\pm 300\text{m}$, een zeer geschikt habitat is voor typische beekvissen zoals kwabaal en kopvoorn. Zelfs soorten van de Habitatrictlijn zoals beekprik en kleine modderkruiper vonden op korte tijd een nieuwe leefomgeving in de meander en komen er talrijker voor dan in de Grote Nete zelf. De resultaten zijn een sterk pleidooi voor het herstel van de natuurlijke structuur van de Grote Nete.

Foto: controleren van de fuiken ifv evaluatie vispassage Malesbroek

➔ Sigmaproject Vallei van de Grote Nete (actie [6 G 0021](#))

In het Zammelsbroek zijn de voorbereidende werken gebeurd. In 2023 werd het laatste weekendverblijf afgebroken. De eigenlijke werken starten in 2024 om in 2025 op kruissnelheid te zijn. De laatste fase van de werken, het doorsteken van de dijken, zal in het beste geval eind 2025 gebeuren.

[Nieuw infopunt biedt inkijk in de ontwikkeling van natte natuur in Zammelsbroek | Sigmaplan](#)

Voor een volledig overzicht van Sigma Grote Nete zie middengebiet Grote Nete.

☞ Het Grote Net[e]werk

In april 2024 werd opnieuw een aanvraag ingediend voor een strategisch project dat de volledige lengte van de Grote Nete omvat in provincie Antwerpen, van Balen tot Lier (zie ook middengebied Grote Nete). Het succes van het strategisch project in de vallei van de Kleine Nete diende ter inspiratie. In het afstroomgebied van Grote Nete I zet het strategisch project o.a. in op extra capaciteit voor het structuurherstel van de Grote Nete tussen Meerhout en Geel, en de opmaak van een regioanalyse voor de bovenlopen en de interfluvia met oog op strategische keuzes en concrete terreinrealisaties over sectoren heen.

☞ Uitvoeren hydrologische maatregelen uit het beheerplan Scherpenbergen - De Hutten

(actie [4B B 0338](#))

Provincie Antwerpen DIW voerde in 2023 het structuurherstelproject voor de Scherpenbergloop en Kwachtloop grotendeels uit, en zal de werken in de loop van 2024 afronden. De leden van het integraal project Grote Nete I en Molse Nete brachten in februari 2024 een gesmaakt bezoek aan de uitgevoerde werken.

Foto: Scherpenbergloop na uitvoering van de verontdieping

☞ Provincie Limburg slaat 2 vliegen in 1 klap op de As(donk)beek

(actie [6F F 0349](#) en [8A E 0375](#))

In Leopoldsburg legt de provincie Limburg een overstromingszone aan in het kader van de projectoproep Levend Water. Het betreft een klein binnengebied nabij het centrum van Leopoldsburg dat vroeger volledig gepland was als KMO-zone. Tegen de straatkant zijn ondertussen een aantal bedrijven gevestigd (sterk opgehoogd), maar het achterliggende gebied, waar de Asdonkbeek doorheen loopt, zal heringericht worden. Tegelijkertijd zullen ook de resterende vismigratieknelpunten aangepakt worden. De zone was ook een van de eerste signaalgebieden die effectief herbestemd werden (via een provinciaal RUP). Door de opname in de projectoproep Levend Water zijn er extra financiële middelen om de resterende gronden in deze zone te verwerven. De timing zal afhankelijk zijn van deze aankopen.

Molse Nete

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Molse Nete is een speerpuntgebied klasse 3. Het gebied heeft na 2027 enkel nog natuurlijk herstel nodig om de goede ecologische toestand te kunnen bereiken. Tegen 2027 bedraagt de fosforvrucht 5050 kg/jaar minder. I.k.v. Natura 2000 gebieden zijn voor grote delen van de Molse Nete [specifieke doelstellingen](#) voor waterkwaliteit, structuurkwaliteit, natuurlijke waterhuishouding, natuurlijke sedimentbalans en vrije vismigratie geformuleerd.

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is hoog. Het aantal geplande maatregelen is desondanks beperkt.

watertekort

Er zijn geen specifieke doelen geformuleerd voor de Molse Nete op het vlak van watertekort. De Millegemloop heeft tijdens droge zomers wel regelmatig te kampen met droogval. Dit is eerder uitzonderlijk voor een lokaal waterlichaam van 1ste orde.

waterbeleving

Er zijn geen specifieke doelen geformuleerd voor de Molse Nete op het vlak van waterbeleving.

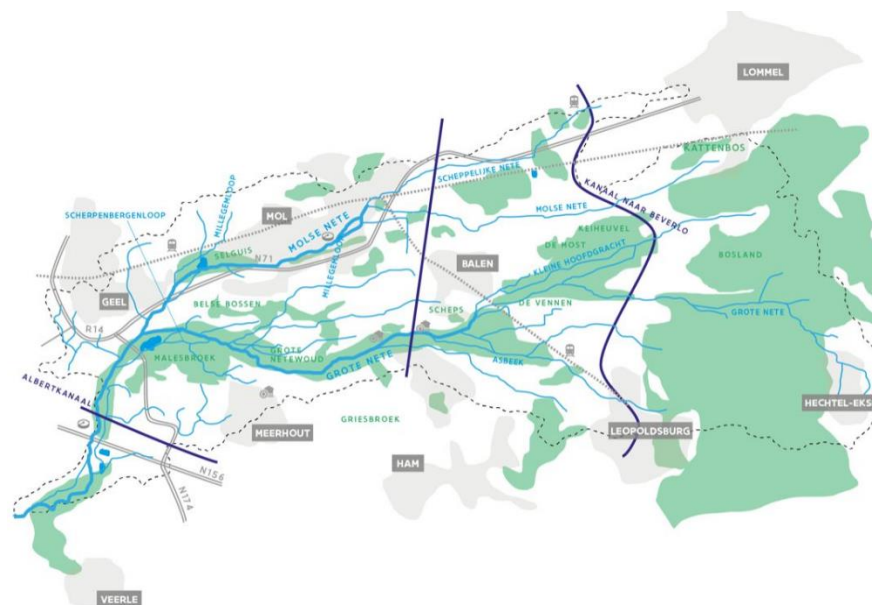
Meer info: [bekkenspecifiek deel Netebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Het integraal project Grote Nete I en Molse Nete werd in 2015 opgestart. Dit integraal project is een overlegplatform om het halen van de goede ecologische toestand voor het afstroomgebied van de Grote Nete I en Molse Nete te versnellen en te ondersteunen. Dit gebeurt via het opvolgen van de toestand en de lopende acties, het afstemmen van acties, het zoeken naar consensus en draagvlak, het detecteren en bespreken van knelpunten, enz.

Meer info: [bekkenwebsite Netebekken](#) en [bekkenspecifiek deel Netebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

➤ Het Grote Net[e]werk

In april 2024 werd opnieuw een aanvraag ingediend voor een strategisch project dat de volledige lengte van de Grote Nete omvat in provincie Antwerpen, van Balen tot Lier (zie middengebied Grote Nete). Het succes van het strategisch project in de vallei van de Kleine Nete diende ter inspiratie. Ook het afstroomgebied van de Molse Nete maakt deel uit van het projectgebied.

➤ Bestrijding grote watervlakte in het Selguis

Natuurpunt is vragende partij voor een gecoördineerde aanpak voor de bestrijding van grote watervlakte in het vijvercomplex van het Selguis. NP bestrijdt op eigen terreinen, maar gezien er nog veel particuliere percelen zijn waar geen bestrijding plaatsvindt, is het dweilen met de kraan open. Provincie Antwerpen DIW heeft geen probleem op de Millegemloop. Op de Molse Nete is er wél overloop vanuit het Selguis maar is het probleem beheersbaar. De waterbeheerders beheren alleen op eigen waterlopen, en ANB beheert alleen op eigen percelen. Binnen het integraal project Grote Nete I en Molse Nete is afgesproken dat alle betrokkenen de financieringsmogelijkheden m.b.t. een samenwerkingsakkoord voor het bestrijden van grote watervlakte intern bekijken. Op het vlak van coördinatie is er vanuit het ingediende strategisch project gepland om een dergelijk samenwerkingsverband op te zetten.

➤ Nieuwe engagementen ivm waterbodemsanering?

Het waterbodemonderzoek van de Molse Nete (deel 1ste categorie) is afgerond als tussentijds verslag. Door gebrek aan financiële middelen was de detailleringsgraad onvoldoende om als beschrijvend bodemonderzoek opgeleverd te worden. Daarvoor is verder onderzoek (door de waterbeheerder) nodig.

➤ Reduceren van de jaarlijkse fosforvracht met 5050 kg tegen 2027

Van de 5050 kg te saneren fosforvracht, moet 4379 kg gesaneerd worden door de sector huishoudens (saneringsinfrastructuur). Het merendeel van de reductie kan gerealiseerd worden door het aanscherpen van de effluentnormen voor totaal fosfor (0,3 mg/L) op de RWZI Mol. Voor de resterende reductiedoelstellingen wordt voldaan als er 1600 inwonerequivalenten (IE) extra worden aangesloten tegen 2027. In geval gekozen wordt voor een doorgedreven stikstofverwijdering (d.m.v. zandfilters) op de RWZI Mol, zou dit

het benodigde aantal IE terugbrengen tot 534, omdat dan ook de fosfornormen nog verder verlaagd kunnen worden.

Na bovenvermelde Polarisberekening werden via het OP 2021, OP 2022, GIP 2023 en GIP 2024 nog ruim 700 IE extra opgedragen in het gebied (2 bovengemeentelijke en 5 gemeentelijke projecten).

Het bekkenbestuur Nete pleit er bij de betrokken gemeenten, rioolbeheerders, VMM en Aquafin voor om maximaal op in te zetten op het wegwerken van het resterende reductiedoel bij de planning van (boven)gemeentelijke saneringsinfrastructuur, hetzij via een bijkomende stikstofverwijdering, hetzij via een aanhoudend hoog investeringsritme in de aansluiting van bijkomende IE in de komende jaren. Het tijdig halen van het reductiedoel is overigens ook heel belangrijk voor het afwaarts gelegen Sigmaproject van de Grote Nete. Het is immers een belangrijk aandachtspunt om de overstromingsgebieden niet met water van slechte kwaliteit te bevoelen.

Wimp

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Wimp is een speerpuntgebied klasse 3. Het gebied heeft na 2027 enkel nog natuurlijk herstel nodig om de goede ecologische toestand te kunnen bereiken. Tegen 2027 voeren we de opgedragen rioleringsprojecten uit, we lossen de resterende vismigratieknelpunten op en verbeteren de structuur- en habitatkwaliteit van de Wimp.

wateroverlast

Vermits in het afstroomgebied momenteel weinig tot geen woningen effectief bedreigd zijn door overstromingen, zijn er geen bijkomende ingrepen nodig.

watertekort

Het afstroomgebied van de Wimp is een uitgesproken landbouwgebied. Tegen 2027 zal verder gewerkt worden aan het klimaatrobuust maken van de landbouwsector.

waterbeleving

De Wimp heeft een lage zichtbaarheid en herkenbaarheid bij het grote publiek. Er zijn, afgezien van het kasteel van Herlaar in Herenthout, weinig landmarks die een zekere belevingswaarde oproepen. Er zijn geen doelstellingen geformuleerd op het vlak van waterbeleving.

Meer info: [bekkenspecifiek deel Netebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Het integraal project Wimp werd in 2021 opgestart. Dit integraal project is een overlegplatform om het halen van de goede ecologische toestand voor het afstroomgebied van de Wimp te versnellen en te ondersteunen. Dit gebeurt via het opvolgen van de toestand en de lopende acties, het afstemmen van acties, het zoeken naar consensus en draagvlak, het detecteren en bespreken van knelpunten, enz.

Meer info: [bekkenwebsite Netebekken](#) en [bekkenspecifiek deel Netebekken](#)

Foto: de Wimp op de grens Morkhoven - Wiekevorst

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

➡ De VMM en de provincie Antwerpen zorgen er voor dat tegen 2027 vissen vrij kunnen migreren op de Wimp

(actie [8A E 0315](#) en actie [8A E 0316](#))

VMM engageert zich om in 2024 een studieopdracht uit te schrijven om een definitief ontwerp op te maken voor het knelpunt t.h.v. de watermolen van Herlaar (Herenthout). VMM onderneemt ook verdere stappen om de noodzakelijke gronden te verwerven.

Wat betreft de 2 opwaartse vismigratieknelpunten op 1ste categorie, heeft VMM een aantal richtlijnen gegeven aan studiebureau Sweco om te onderzoeken hoe een oplossing voor de vismigratieknelpunten deel kan uitmaken van een ruimer structuurherstelproject (zie verder). Er wordt onderzocht of het herstel van het lengteprofiel (deels) via hermeandering kan. De voorstudie wordt opgeleverd in het voorjaar van 2024.

Voor de dienst Integraal Waterbeleid van de provincie Antwerpen is de Wimp geen prioritair gebied, en worden in 2024 geen initiatieven genomen.

Ten vroegste eind 2025 pakt de Vlaamse Waterweg het meest afwaartse knelpunt aan de monding in de Grote Nete aan in het kader van uitvoering van het [Sigmaproject 'Vallei van de Grote Nete'](#).

➡ De VMM werkt tegen 2027 aan een verbetering van de structuur van de Wimp

(actie [8A E 0317](#))

VMM engageert zich om in 2024 een tool ter beschikking te stellen die het mogelijk maakt om op maat van de vallei tot een optimaal configuratievoorstel m.b.t. oeverzones te komen. Concrete toepassing op de vallei van de Wimp zal mogelijk zijn vanaf 2025. Het resultaat hiervan zal samen met de voorstudie over de 2 opwaartse vismigratieknelpunten als input dienen om een bredere structuurherstelproject uit te werken, rekening houdend met de praktische haalbaarheid (beschikbaarheid gronden, draagvlak bij de landbouwsector,...)

➡ Wimpboeren: Landbouwers ondernemen waterbewust langs de Wimp

Vanaf 2023 loopt het PDPO-project '[Wimpboeren: Waterbewust ondernemen langs de Wimp](#)' gedurende 2,5 jaar onder leiding van Boerennatuur.

Het project heeft als doel om het afstroomgebied van de Wimp klaar te stomen voor de landbouw van de toekomst. Langdurige droge en natte periodes bemoeilijken immers de landbouwbedrijfsvoering, en wijzigende klimaatomstandigheden versterken deze effecten nog meer. Er is bovendien ook oog voor de verbetering van de waterkwaliteit van de Wimp en zijwaterlopen.

In 2024 is bijna 2 ha graskruidenbufferstrook aangelegd. In 2025 komt er vermoedelijk nog 1 ha bij. Drie landbouwers hebben interesse in het plaatsen van regelbare stuwtjes in perceelsgrachten.

Grote Laak

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Grote Laak is een aandachtsgebied klasse 4. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden). Tegen 2027 bedraagt de fosforvrucht 3155 kg/jaar minder.

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is laag. Er zijn geen specifieke doelen geformuleerd op het vlak van wateroverlast.

watertekort

Er zijn geen specifieke doelen geformuleerd voor de Grote Laak op het vlak van watertekort. Wél wordt tegen 2027 de verdroging van de Kleine Laak in het natuurgebied Biezenhoed aangepakt.

waterbeleving

Er zijn geen specifieke doelen geformuleerd op het vlak van waterbeleving.

Meer info: [bekkenspecifiek deel Netebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Het integraal project Grote Laak, dat werd opgestart in 2012, is het langst lopende gebiedsgericht overleg in het Netebekken. Dit integraal project is een overlegplatform om het halen van de goede ecologische toestand voor het afstroomgebied van de Grote Laak en zijwaterlopen te versnellen en te ondersteunen. Dit gebeurt via het opvolgen van de toestand en de lopende acties, het afstemmen van acties, het zoeken naar consensus en draagvlak, het detecteren en bespreken van knelpunten, enz.

Meer info: [bekkenwebsite Netebekken](#) en [bekkenspecifiek deel Netebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

➡ VMM en OVAM saneren de waterbodemp en oeverzones van de Grote Laak tegen 2027

(actie [8B D 0097](#))

Fase 2 (van 4) is gestart in september 2023. De werken hebben een tijd stilgelegen door de zeer natte omstandigheden in de afgelopen maanden, maar de werken zullen vermoedelijk wel afgerond kunnen worden in het najaar van 2024.

Fase 4 is formeel gestart in maart 2024, maar door weerverlet zijn de werken op het terrein niet begonnen voor de start van het broedseizoen (15 maart). Er moet dus gewacht worden tot na het broedseizoen. Het is de bedoeling om de werken eind juli 2024 aan te vatten. Ze zullen ongeveer een jaar in beslag nemen.

De laatste fase (deeltraject 3) zal starten in 2025. Het aanbestedingsdossier wordt in 2024 verder voorbereid. Dit is iets complexer dan de andere fases, omdat er een aantal extra meanders worden aangesloten die niet kunnen vergund worden via het bodemsaneringsplan, en waarvoor dus een aparte omgevingsvergunning nodig is. Studiebureau Sweco is aangeduid om deze omgevingsvergunning voor te bereiden. De hermeanderingswerken worden wel samen met de saneringswerken uitgevoerd.

➡ Tegengaan van verdroging van de Kleine Laak in natuurgebied Biezenhoed (Blue Deal actie)

(actie [4B B 0286](#))

De actie werd besproken op het gebiedsgericht overleg van de Grote Laak in 2023. Het bekkensecretariaat engageert zich om dit in 2024 verder te zetten om tot een plan van aanpak te komen.

➡ Reduceren van de jaarlijkse fosforvracht met 3155 kg tegen 2027

Van de 3155 kg te saneren fosforvracht, moet 1535 kg gesaneerd worden door de sector huishoudens (saneringsinfrastructuur). Ongeveer 2/3 hiervan wordt gerealiseerd door middel van opgedragen OP en GIP projecten (tot en met OP 2020 resp. GIP 2019). Daarna resteert er nog 545 kg om te reduceren. Dit komt overeen met de bijkomende aansluiting van 787 inwonerequivalenten. Sinds de berekening werden er nog 1 bovengemeentelijk project en 10 gemeentelijke projecten opgedragen, goed voor meer dan 700 extra IE, waarmee deze doelstelling bijna gehaald wordt. Belangrijk om op te merken is dat van de

resterende vuilvracht (> 2200 IE) tegen 2033 een belangrijk percentage gelegen is in de gemeente Laakdal. Het is dan ook belangrijk om ter voorbereiding van de nieuwe gemeentelijke coalitie een doordachte planning uit te tekenen.

Het bekkenbestuur Nete pleit er bij de betrokken gemeenten, rioolbeheerders, VMM en Aquafin voor om maximaal op in te zetten op het wegwerken van het resterende reductiedoel bij de planning van (boven)gemeentelijke saneringsinfrastructuur.

➡ RWZI Ham

De bouw van de RWZI Ham is in uitvoering en zal klaar zijn in de zomer van 2025.

Middengebied Grote Nete

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

Het Middengebied Grote Nete is een aandachtsgebied klasse 4. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden). Tegen 2027 bedraagt de fosforvrucht 5565 kg/jaar minder.

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is laag. In het kader van het [Sigmaproject 'Vallei van de Grote Nete'](#) streven we naar een gedeeltelijk herstel van het natuurlijke overstromingskarakter van de Grote Nete. Door de aanleg van dijken tussen Geel-Oosterlo en Lier is de rivier immers zo goed als volledig afgesneden van de vallei zodat de natuurlijke overstromingsdynamiek er niet meer kan plaats vinden.

watertekort

Tegengaan van de verdroging van de vallei van de Grote Nete, die het gevolg is van de verdieping en indijking van de Grote Nete. Het [Sigmaproject 'Vallei van de Grote Nete'](#) zorgt hiervoor.

waterbeleving

Er zijn geen specifieke doelen geformuleerd op het vlak van waterbeleving, maar binnen het Sigmaproject 'Vallei van de Grote Nete' is dit wel een belangrijk deelaspect waar de nodige aandacht aan wordt besteed. Ook het strategisch project 'Het Grote Net[e]werk' (in aanvraag, zie verder) zet sterk in op de beleving van de vallei.

Meer info: [bekkenspecifiek deel Netebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Onder impuls van de dienst Duurzaam Milieu en Natuurbeleid van de provincie Antwerpen werd begin 2023 een gebiedscoalitie Grote Nete opgericht, die sindsdien nog 2 keer samen kwam. De gebiedscoalitie krijgt nog een governance structuur, al zal de intensiteit/slagkracht van de gebiedsgerichte werking wel deels afhankelijk zijn van de goedkeuring van het strategisch project 'Het Grote Net[e]werk' (zie verder).

Foto: overstromingen Grote Nete opwaarts Itegem begin januari 2024 (©provincie Antwerpen, gebiedswerking Grote Nete)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

➡ Het Grote Net[e]werk

Nadat de eerdere aanvraag in 2023 niet werd weerhouden, werd in april 2024 opnieuw een aanvraag ingediend voor een strategisch project dat de volledige lengte van de Grote Nete omvat in provincie Antwerpen, van Balen tot Lier. Het succes van het strategisch project in de vallei van de Kleine Nete diende ter inspiratie. Voor het middengebied Grote Nete en het afwaartse deel van de Grote Nete, behorend tot het waterlichaam Getijdenetes, wil het strategisch project complementair zijn aan het Sigmaplan, dat de facto de belangrijkste motor van gebiedsontwikkeling is op het vlak van water en natuur.

➡ Sigmaproject 'Vallei van de Grote Nete'

(actie [6 G 0021](#))

GRUP 'Vallei van de Grote Nete'

In het voorjaar van 2022 gebeurde een publieke consultatie over de startnota. Het ontwerp plan-MER is in opmaak. In de tweede helft van 2024 hervatten de werkzaamheden m.b.t. opmaak voorontwerp GRUP i.f.v. verdere besluitvorming in 2025.

Deelzone 'Zammelsbroek' (strikt gezien net opwaarts Middengebied Grote Nete gelegen)

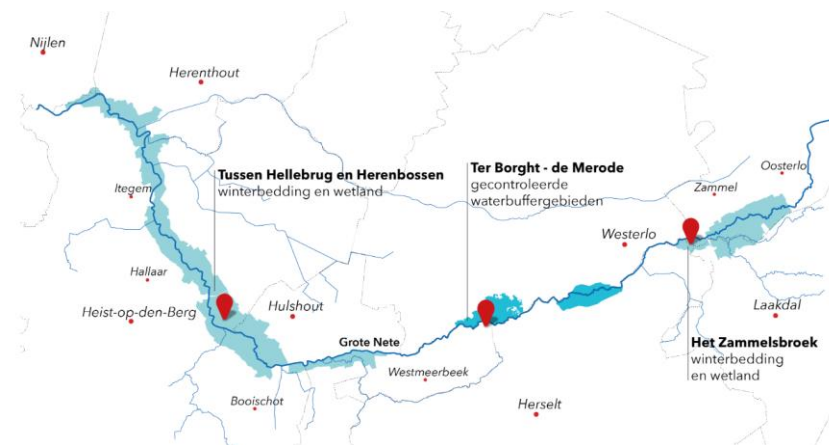
De voorbereidende werken zijn gebeurd. In 2023 werd het laatste weekendverblijf afgebroken. De eigenlijke werken starten in 2024 om in 2025 op kruissnelheid te zijn. De laatste fase van de werken, het doorsteken van de dijken, zal in het beste geval eind 2025 gebeuren.

Deelzone 'Ter Borgh - De Merode'

Voor het GWG Kleine Laak start de procedure voor de MER ontheffing in het voorjaar van 2024. Het GWG Marly ligt voorlopig stil.

Deelzone 'Tussen Hellebrug en Herenbossen'

Tussen Lodijkbrug en de Herenbossen starten de werken eveneens in 2024 met het open maken van het terrein om in 2025 op kruissnelheid te zijn. De laatste fase van de werken, het doorsteken van de dijken, zal in het beste geval eind 2025 gebeuren. In het meest afwaarts gebied worden voorlopig geen ingrepen gepland, eventueel wel een aantal beheerwerken.

Projectkaart Sigma 'Vallei van de Grote Nete' (www.sigmaplan.be)

➡ Tegengaan van verdroging en verontreiniging van natuurgebied Averbode Bos en Heide

(actie [5A A 0016](#))

Het bekkensecretariaat Nete engageert zich om in samenwerking met het bekkensecretariaat Demer het overleg op te starten in 2024.

➡ OVAM brengt de risico's van de historische verontreiniging met zware metalen in de Grote Nete verder in kaart

Het waterbodemonderzoek van de Grote Nete werd opgesplitst in 4 deeltrajecten. Traject 4 (RWZI Heist-o/d-Berg tot samenvloeiing Kleine Nete) en traject 3 (monding Grote Laak tot RWZI Heist-o/d-Berg) werden afgerond als gefaseerd bodemonderzoek. Om te komen tot een volledig waterbodemonderzoek is verdere verfijning nodig (door de waterbeheerder). Voor traject 4 werden in juni 2023 bodemattesten, gebruiksadviezen,... verstuurd. Voor traject 3 gebeurde de communicatie in februari 2024. De conclusie is voor beide trajecten alvast dat er verdere maatregelen nodig zijn (door de waterbeheerder).

Op basis van de resultaten van dit BBO heeft OVAM aan de Vlaamse Regering voorgesteld om de Grote Nete op te nemen als prioritair te onderzoeken. Dit heeft mogelijk een impact op de geplande werken in het kader van het geactualiseerd Sigmaplan en op de hermeanderingsplannen op het onbevaarbare deel 1ste categorie van de Grote Nete afwaarts de monding van de Molse Nete.

Getijdenetes

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

Getijdenetes is een aandachtsgebied klasse 4. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden). Tegen 2027 bedraagt de fosforvrucht 17523 kg/jaar minder.

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is hoog. Heel wat provinciale zijwaterlopen van de Beneden Nete hebben te kampen met wateroverlast. Hiervoor zijn een aantal lokale maatregelen geformuleerd maar geen specifieke doelstellingen.

In het kader van het [Sigmaproject 'Nete en Kleine Nete'](#) streven we naar een gedeeltelijk herstel van het natuurlijke overstromingskarakter van de afwaartse delen van Grote Nete en Kleine Nete, en bijkomende waterberging langs de Nete net afwaarts Lier.

watertekort

Tegengaan van verdroging door het creëren en herstellen van natte natuur. Het [Sigmaproject 'Nete en Kleine Nete'](#) zorgt hiervoor.

waterbeleving

Er zijn geen specifieke doelen geformuleerd op het vlak van waterbeleving, maar binnen het Sigmaproject 'Nete en Kleine Nete' is dit wel een belangrijk deelaspect waar de nodige aandacht aan wordt besteed. Ook het strategisch project 'Het Grote Net[e]werk' (in aanvraag, zie onder middengebied Grote Nete) zet sterk in op de beleving van de vallei.

Meer info: [bekkenspecifiek deel Netebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Het afwaarts deel van de Kleine Nete maakt deel uit van het werkgebied van de coördinatieopdracht van gouverneur Cathy Berx. Zie Kleine Nete II voor meer info.

Onder impuls van de dienst Duurzaam Milieu en Natuurbeleid van de provincie Antwerpen werd begin 2023 een gebiedscoalitie Grote Nete opgericht, die sindsdien nog 2 keer samen kwam. De gebiedscoalitie krijgt nog een governance structuur, al zal de intensiteit/slagkracht van de gebiedsgerichte werking wel deels afhankelijk zijn van de goedkeuring van het strategisch project 'Het Grote Net[e]werk' (zie middengebied Grote Nete).

Voor de Benedennete startte het Regionaal Landschap Rivierenland eind 2023 onder de naam 'Groen Netelint' een vorm van gebiedsgerichte werking op om tot een actieplan voor het gebied te komen. Op de eerste workshop die doorging in december 2023 is het gebied verdeeld in 4 clusters. Een tweede workshop ging door eind april 2024.

Meer info: [bekkenwebsite Netebekken](#) en [bekkenspecifiek deel Netebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

 Sigmaproject 'Nete en Kleine Nete'
(actie [6 G 0018](#))

Varenheuvel-Abroek

Het oorspronkelijk geplande GRUP Varenheuvel-Abroek zal opgenomen worden in een GRUP Kleine Nete Grobbendonk-Lier (ruimer plangebied met o.a. ook SBZ Viersels Gebroekt en vallei Molenbeek-Bollaak). Het Departement Omgeving plant de opmaak van de startnota in de tweede helft van 2024 i.f.v. verdere besluitvorming in 2025.

De werken in dit gebied hoeven niet te wachten op het GRUP. Door de nood aan bijkomende archeologisch onderzoek is de omgevingsvergunningsaanvraag echter nog niet doorgestaan, maar wel gepland tegen zomer 2024, zodat de inrichtingswerken in het najaar van 2024 kunnen doorgaan. In het voorjaar van 2024 wordt een voorstel van omvormingsbeheer gedaan aan de landbouwers, waardoor de betreffende percelen in de zomer tot grasland zouden kunnen omgevormd worden.

Mondingsgebied Grote Nete

GRUP Mondingsgebied Grote Nete: de publieke consultatie over de startnota gebeurde al in 2021. Gezien de Vlaamse Regering er geen verdere beslissing over heeft genomen is de timing voor het verdere verloop momenteel onbekend.

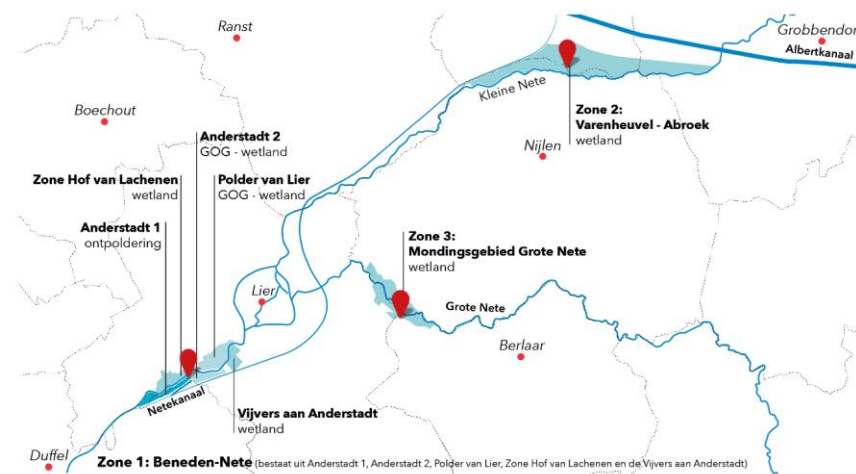
Zowel langs linkeroever als langs rechteroever worden 4 vloedzones ingericht. Op linkeroever is al 1 zone ingericht. Na het bouwverlof 2024 start de inrichting van de tweede zone. Voor een derde zone wordt de omgevingsvergunning aangevraagd. De inrichting van de laatste zone op linkeroever zal vermoedelijk via een gerechtelijke procedure moeten verlopen. Voor de 4 vloedzones op rechteroever wordt de omgevingsvergunningsaanvraag in het najaar aangevraagd. Hier bevinden zich een aantal visclubs die geherlokaliseerd moeten worden. Het is de bedoeling om hiervoor een centraal hengelsportcentrum aan de Heirbeemdenweg in Nijlen in te richten. Ook enkele slecht gelegen visclubs in de vallei van de Molenbeek-Bollaak zouden hier terecht kunnen. Om de verwerving mogelijk te maken zal in samenwerking met VMM in 2024 een onteigeningsprocedure voor algemeen nut opgestart worden.

Beneden-Nete

GRUP 'Beneden-Nete Lier': voorlopige vaststelling door de Vlaamse Regering in april 2024. Het openbaar onderzoek loopt tot 12 juli 2024. Definitieve vaststelling binnen 180 dagen

na einde openbaar onderzoek (eenmalig te verlengen met 60 dagen + adviestermijn Raad van State met max. 30 dagen).

In de Polder van Lier wordt het waterbeheer momenteel afgestemd op de doelen. Het is de bedoeling om tegen eind 2024 het streefpeil te halen. Voor de rest zijn er voorlopig geen ingrepen gepland.

Projectkaart Sigma 'Nete en Kleine Nete' (www.sigmaplan.be)

 Provincie Antwerpen DIW realiseert langverwacht overstromingsgebied op de Goorloop

(actie [6 F 0331](#))

De Goorloop is zeer gevoelig voor hevige neerslag. Dat zorgde regelmatig voor wateroverlast in het industriegebied op de grens Hulshout/Heist-op-den-Berg/Westerlo. De provincie Antwerpen realiseerde daarom een overstromingsgebied aan de Fabriekstraat en gaf de beek een nieuwe meander in de Haagstraat. Voor meer info zie [website provincie Antwerpen](http://website.provincie-antwerpen.be).

Algemene knelpunten

➤ Uitbouw van bovengemeentelijke saneringsinfrastructuur i.f.v. de vooropgestelde reductiedoelen voor fosfor en stikstof

Uit een prognose van Aquafin m.b.t. uitgevoerde en geplande bovengemeentelijke saneringsprojecten, toegelicht aan het Overleg van Bakkensecretariaten (OBS) in april 2024, blijkt dat met de huidige beschikbare budgetten de reductiedoelen voor fosfor en stikstof verre van gehaald worden tegen 2027. Er is dus nood aan bijkomende budgetten. Maar zelfs mits bijkomende budgetten, zal 2027 onhaalbaar zijn omwille van de lange doorlooptijd van dergelijke saneringsprojecten. **Desondanks is het bekkenbestuur van mening dat het de doelstelling moet zijn om tegen 2027 alle nodige projecten op zijn minst aan te besteden.**

Een bijkomend probleem is dat de doorstroming van bovenvermelde info tot op het niveau van de Vlaamse waterlichamen heel moeizaam loopt. Mogelijk heeft dit te maken met het feit dat Aquafin er naar verluidt op zou aansturen om te rapporteren en 'afgerekend' te worden op het halen van de reductiedoelen op niveau Vlaanderen. **Het bekkenbestuur is bezorgd dat dit er toe leidt dat Aquafin zal focussen op projecten met het grootste rendement zonder rekening te houden met de doelstellingen voor de individuele waterlichamen. Dit dreigt immers de gekozen strategie om in het stroomgebiedbeheerplan te werken met speerpuntgebieden, onderuit te halen.** Zo zou het bijvoorbeeld makkelijker kunnen zijn om een grote reductie te halen in een gebied met lage prioriteit, eerder dan in te zetten op de laatste loodjes, die vaak het zwaarst wegen, in speerpuntgebieden.

De bakkensecretariaten hebben daardoor momenteel geen zicht op de stand van zaken per waterlichaam. Verdere inschattingen over het al dan niet halen van de ruimere doelstellingen m.b.t. de goede toestand tegen 2027 worden hierdoor zo goed als onmogelijk. Zonder deze info is het bovendien moeilijk voor de bekkenstructuren om onderbouwde adviezen te geven over nieuwe investeringsplannen van Aquafin. **Het bekkenbestuur vraagt dan ook aan Aquafin om de prognoses mbt het halen van de reductiedoelen per waterlichaam over te maken aan het bakkensecretariaat.**

Een laatste knelpunt is dat meer dan een jaar na inwerkingtreding van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen de NV Aquafin en het Vlaams Gewest, Aquafin, ondanks herhaaldelijke vragen vanuit het overlegplatform van de bakkensecretariaten, geen verdere duidelijkheid kan geven over de manier waarop Aquafin haar zogenaamde matchmaking rol zal spelen binnen de gebiedsgerichte werking, noch op welke manier het bekkenbestuur haar decretaal vastgelegde adviserende rol m.b.t.

investeringsprogramma's kan spelen. **Het bekkenbestuur vraagt om aan Aquafin om hier zo snel mogelijk een voorstel over op tafel te leggen.**

Een concreet voorbeeld van bovenstaande knelpunten kan gegeven worden voor Grote Nete I. De renovatie en uitbreiding van de RWZI Geel is essentieel voor het halen van de reductiedoelen voor Grote Nete I. De start der werken was oorspronkelijk gepland in 2023 maar bleek onmogelijk, o.a. door bemalingsstudies die op technische problemen wezen (diepe constructies langs Grote Nete). De uitvoeringsperiode werd daarop bijgesteld naar de periode 2025-2028. Ondertussen is er ook een MER-studie uitgevoerd waarbij de PFAS-problematiek de bottleneck vormt, waardoor het momenteel niet duidelijk is wat de verdere timing zal zijn. Het is belangrijk dat er binnen de gebiedsgerichte werking een goed zicht is op dergelijke problemen in alle gebieden, opdat mee kan bekeken worden of er faciliterende acties mogelijk zijn, naar alternatieve projecten moet gezocht worden om alsnog de goede toestand te halen, enz.

➤ Waterbodemsanering

Waterbodem- en oeverzonesaneringen zijn meestal een complexe en dure aangelegenheid. In het Netebekken werd een twintigtal jaar geleden als eerste de Bankloop gesaneerd. Daarna bleef het heel lang stil. Recent zijn de mooie vooruitgang in de sanering van de Grote Laak, en de eerste stappen in de waterbodemsanering van de Kneutersloop een opsteker. Vanuit het ambtelijk overleg is er echter bezorgdheid over de aanpak van de overige te saneren gebieden. Zo zijn er de recente onderzoeken in opdracht van OVAM op Grote Nete en Molse Nete die niet uitgevoerd blijken tot op het punt dat duidelijk is wat er precies moet gebeuren. Verder onderzoek is nodig door de waterbeheerders, maar de engagementen zijn verre van helder. Ook saneringen op waterlopen van 2de categorie (Diepteloop, Grote Calie,...) vertonen weinig vooruitgang.

Het bekkenbestuur vraagt daarom dat er minstens op Vlaams niveau, maar indien mogelijk ook tot op bakkenniveau, een **heldere prioritering, taakverdeling en bijhorende financiering** komt (de geformuleerde saneringsacties in het huidige stroomgebiedbeheerplan zijn nog gebaseerd op een prioriteringslijst van 20 jaar geleden). Tegelijkertijd wil het bekkenbestuur benadrukken dat het ontbreken van definitieve conclusies m.b.t. de saneringsnoodzaak geen reden mag zijn om projecten in deze zones op de lange baan te schuiven (vb. Sigmawerken, hermeanderingen,...).

➤ Impact van watervangen vanuit kanalen op overstromingsproblematiek

Uit de evaluatie van de provincie Antwerpen DIW kwam naar voor dat in een aantal gevallen **watertappingen** vanuit kanalen een negatieve invloed hebben op de overstromingsproblematiek. In totaal gaat het om bijna 200 watervangen in het

Netebekken die meestal niet tot zeer moeilijk regelbaar zijn, waardoor het overloopwater bij hoog water onnodig buffervolume inneemt in de ontvangende waterlopen. De provincie wenst hiervoor in samenwerking met de Vlaamse Waterweg een plan van aanpak uit te werken.

➤ Specifieke bezorgdheden over de waterkwaliteit

Los van de algemene aandacht voor het halen van de goede ecologische toestand, uiten een aantal beheerders specifieke bezorgdheden m.b.t. de waterkwaliteit:

Het ANB vraagt aandacht voor de **kwaliteit van overstromingswater**: in mesotrofe tot oligotrofe SBZ-gebieden is het van belang dat de aanvoer van nutriënten via overstromingen tot het minimum beperkt wordt. O.a. via de ecohydrologische studie voor de bovenlopen van de Kleine Nete zal een aanzet gegeven worden voor een normenkader (tot nog toe zijn er voor bepaalde beschermde gebieden enkel strengere normen aangeduid voor opgeloste zuurstof en BZV).

VMM vraagt de rioolbeheerders, betrokken gemeenten en Aquafin om extra aandacht voor de erbarmelijke waterkwaliteit van de **Hezemeerloop** (zijwaterloop van Grote Nete I).

➤ Exotenbestrijding

Vanuit de gebiedsgerichte werking wordt – zie ook hoofdstuk bestrijding grote waternavel in het Selguis onder Molse Nete - aandacht gevraagd voor een strategie en een gecoördineerde aanpak bij de bestrijding van exoten (financiële middelen, technieken,...).

➤ Regelgeving overwelving grachten

Het bekkenbestuur signaleert een probleem met de regelgeving rond overwelvingen van baangrachten. Per kadastraal perceel is slechts 1 perceel van maximaal 5 m toegestaan. In het geval van een tweewoonst op 1 perceel geeft dit echter praktische problemen. Het gevolg is ook dat er daardoor vaak extra verharding moet aangelegd worden op privéterrein. Het probleem stelt zich bij bestaande woningen, niet zozeer bij nieuwbouw.

NETEBEKKEN